



## LETNÍ ŠKOLA BOHEMISTIKY 2025

Plánovaný termín 26.–28. 8. 2025

### Programová nabídka

#### *Jak se porušuje neutralita TV zpravodajství (s využitím expresivních slovtvorných prostředků)*

(P+S, 90 min)

##### **Božena Bednaříková**

Přednáška se zaměřuje na pojem expresivity ve specificky vymezené části lidské komunikace, tj. ve zpravodajství. Vychází se přitom z předpokladu, že novinář podřizuje svůj obsah a jazykovou reprezentaci základnímu cíli, tj. předat informaci příjemci.

Cílem je identifikovat expresivní slovtvorné prostředky, srovnat jejich výskyt a zhodnotit jejich produktivitu. Sledována je také souvislost expresivity s hodnocením, což ve výsledku potenciálně zkresluje informační kvalitu zpravodajství.

Analyzovány byly videozáznamy zpravodajských relací čtyř celoplošných televizních stanic, jedné veřejnoprávní a tří soukromých. V pracovní přednášce budou předvedeny mnohé ukázky, zájemci se mohou pokusit i o vlastní analýzu.

#### *Proměny baladického motivu a role hrdinek v Erbenově Kytici a v románu Druhá strana řeky Nory Eckhardtové*

(P + S, 90 min)

##### **Tereza Faltusová**

Přednáška se zaměří na vývoj baladického motivu od 19. století po současnost s důrazem na roli ženských postav. Bude analyzovat ikonickou sbírku *Kytice* Karla Jaromíra Erbena, zejména baladu „Vodník“, a její tematické pokračování v románu *Druhá strana řeky* Nory Eckhardtové. Pozornost bude věnována tomu, jak se v různých literárních obdobích mění pojetí viny, trestu a osudovosti, a jak se vyvíjí postavení hrdinek – od pasivních obětí k aktivním hybatelkám děje. Přednáška poskytne teoretický rámec pro následný seminář, který bude koncipován jako diskuse nad výsledky výkladové analýzy textů.

#### *Dějiny překladů*

(P, 90 min)

##### **Ingeborg Fialová**

Přednáška přehledně přiblíží dějiny překladatelského řemesla i umění od starověkých prvopočátků přes překlady Bible až k moderní době. Více než „jak se překládalo“ (= teorie překladu), bude v centru pozornosti co, kdy a proč se překládalo (=literární překlady jako součást dějin literatury cílového jazyka).

### ***Vlastní jména ve výuce českého jazyka***

(P, 90 min)

**Karel Komárek**

V případě vlastních jmén se při výuce češtiny nejvíce probírá jejich stránka pravopisná, ale pozornost by si zasloužila též jejich etymologie a motivace pojmenování. Ve výkladu představíme hlavní druhy vlastních jmen v češtině a podáme návrhy na jejich prezentaci ve výuce.

### ***Jak učit fonetiku a fonologii zábavně?***

(pracovní P, 90 min)

**Michaela Kopečková**

Během přednášky si s využitím fonetického softwaru a dalších materiálů ukážeme, jak lze studentům prezentovat oblast fonetiky a fonologie zábavným způsobem. Zahrnuta bude částečně také generativní fonologie, která využívá ke zobecnění pravidel zvukové roviny češtiny mj. matematické symboly. V závěru přednášky budou představeny rovněž praktické disciplíny (a tedy možná budoucí povolání studentů a studentek), s nimiž je fonetika spojena, např. logopedie a forenzní fonetika.

### ***Nová česká literatura a nové komunikační technologie***

(P, 90 min)

**Lubomír Machala**

Přednáška prezentuje a kriticky reflektuje, jak a s jakými výsledky současná česká literatura využívá nové komunikační technologie a média, a to včetně umělé inteligence.

### ***Tematické podoby a výzvy současné české literatury pro děti a mládež***

(P, 90 min)

**Anna Malimánková**

Přednáška představí aktuální trendy současné české literatury pro děti a mládež i s přihlédnutím ke knižní produkci překladové. Nabídne tak hlubší vhled do tohoto dynamicky se rozvíjejícího literárního subsystému – do jeho rozmanité tematické i žánrové skladby i tendencí k stále širší věkové prostupnosti či důrazu na diverzitu a inkluzi. Na příkladech konkrétních titulů ukážeme, jak se současná dětská literatura vyrovnává s tématy, jako jsou sexualita, hledání vlastní identity, smrt, komplikované rodinné situace, migrace či udržitelnost a odpovědnost ke světu, a pokusíme se nabídnout obraz o tom, jaký svět je dětským čtenářům aktuálně zprostředkováván."

### ***Česká poezie po roce 2020***

(S, 90 min)

**Eva Marková**

Seminář se zaměřuje na trendy a nová jména v knižně vydávané a česky psané poezii posledních pěti let. Jaké debuty vyšly, kteří autoři a autorky na svůj debut navázali vydáním další knižní publikace, kdo se odmlčel? A je vůbec forma knihy aktuálním médiem i v 21. století? Ambicí tohoto semináře není podat vyčerpávající odpovědi na položené otázky, ale prostřednictvím reflexe básnických textů poukázat na pestrost současné tvorby a načrtnout možnosti jejího včlenění do kontextu literárního života v Česku.

### ***Nebinární čeština v praxi***

(S, 90 min)

#### **Soňa Schneiderová**

V semináři bude představen souhrn možností, které nabízí český jazyk pro využití „bezrodovosti“, budou předloženy ukázky z médií, literatury i běžné konverzace. Zároveň budou frekventanti seznámeni s výsledky průzkumu na téma nebinárního jazyka, který proběhl na FSV UK mezi studenty, a během besedy na dané téma v Den (boje) proti homofobii a transfobii. Frekventanti budou mít možnost prakticky se zapojit do textového cvičení.

### ***Badatelská metoda na hodinách češtiny***

(P, 90 min)

#### **Jindřiška Svobodová**

Výklad nejprve představí metodu badatelsky orientované výuky a ukáže možnosti jejího současného užití s metodou kritického čtení textů. Po úvodní fázi proběhne analýza vybraných textů, při které budou tyto metody aplikovány (spolu se zapojením AI).

### ***Česká literární kritika 2. poloviny 19. století***

(P, 90 min)

#### **Richard Změlík**

V přednášce se zaměříme na formování české literární kritiky 2. poloviny 19. století, kdy v u této disciplíny dochází nejen k její postupující profesionalizaci, ale i tematické divergenci, na jejímž pomyslném konci se česká literární kritika snaží etablovat jako plně samostatná a v rámci dobového kontextu moderní filologická disciplína. V přednášce se budeme věnovat osobnostem jakými jsou mj. Jan Neruda, Karel Sabina, Eliška Krásnohorská, Josef Durdík, Josef S. Machar a v neposlední řadě bude pojednáno také o Františku X. Šaldovi. Přednáška navazuje na loňskou přednášku věnovanou české literární kritice 1. poloviny 19. století.